

ZAKŁAD TELEMCHANIKI GÓRNICZEJ
„ELEKTROMETAL”SA

ul. Stawowa 71 43-400 Cieszyn

Benzynowa Lampa Wskaźnikowa
LB-1a

Zakład Polimechaniki Worniczej, "Litometal"
43-400 Cieszyn, ul. Stawowa 71, tel. 207-21

nr 52-0059

Benzynowa Lampa Wskaźnikowa typu LW-10

WYKONANIE W URZĄDZENIU PRZERÓBEK
I REMONTOWANIE W NAPRAWACH CZĘŚCI
WYKONANIE INNIŻ WYSZCZEGÓLNIONE
W WYKAZIE CZĘŚCI ZAMIENNYCH
JEST NIEDOZWOLONE
WYKONANIE WYKAZA GWARANCJI.

Czerwiec 1985 r.

28 STY 1998

Spis treści

	Str.
1. Zastosowanie.....	1
2. Budowa.....	4
3. Dane techniczne.....	5
4. Sposób użytkowania lampy.....	5
4.1. Pobieranie lamp.....	5
4.2. Dokonywanie pomiaru CO_2 i O_2	6
4.3. Oddawanie lamp.....	7
4.4. Uwagi dotyczące użytkowania lamp.....	7
5. Naprawa.....	8
6. Zaświadczenia.....	9
7. Zespoły i części wymienne.....	9

Wskaznikowa lampa jest przeznaczona dla wyzyskania lampy wskaźnikowej typu L7-1a wykonanej wg rysunku zestawieniowego 102-01-003

Spracowanej przez:

Zwarcstwo Automatyzacji Górnictwa ZHAG

Zakład Telemechaniki Górniczej Elektrometal - Cieszyń
oraz Centralną Stację Ratownictwa Górniczego - Bytom

producent:

Zakład Telemechaniki Górniczej „Elektrometal”
43-400 Cieszyń, ul. Stawowa 71 tel. 207-21

Typ benzynowej lampy wskaźnikowej został zbadany przez:
- Ośrodek Naukowo-Badawczy d/s Bezpieczeństwa Górniczego
Głównego Instytutu Górnictwa
Kopalnię Doświadczalną „BARBARA” w Mikołowie
L. dz. BG-4/2/3049/85/620/inż. PK/Sa z dnia 1985-08-08
orzeczenie KDB Nr 86.180,

- Centralną Stację Ratownictwa Górniczego w Bytomiu
orzeczenie z lipca 1986r.,

oraz dopuszczony przez Wyższy Urząd Górniczy
pismem GP-7310/1/86 z dnia 1985-11-18
do stosowania w podziemnych zakładach górniczych.

Cecha dopuszczenia

ExsI KDB Nr 86.180

Benzynowa lampa wskaźnikowa może być stosowana w polach II, III, IV kategorii zagrożenia metanowego jedynie do kontroli stanu atmosfery ze względu na zawartość tlenu i dwutlenku węgla i to za zgodą kierownika ruchu zakładu górniczego.

1. Zastosowanie

Benzynowa Lampa Wskaźnikowa służy jako wskaźnik zawartości tlenu i dwutlenku węgla w powietrzu kopalnianym.

Zabrania się używania lamp benzynowych do oznaczania zawartości CH_4 w powietrzu kopalnianym.

Elementem przy pomocy którego dokonuje się wskazania jest płomyk lampy. Jego wielkość, kształt oraz charakterystyka uzależnione są od rodzaju badanej atmosfery.

Natychmiastowe i samoczynne reagowanie lampy wskaźnikowej na negatywne zmiany zachodzące w składzie powietrza kopalnianego pozwalają na szybkie przeciwdziałanie, a tym samym uniknięcie wielu niebezpiecznych sytuacji.

Dlatego też użytkownik, któremu przydzielono lampę wskaźnikową powinien dokładnie znać jej budowę, zasadę działania i obsługę oraz powinien obchodzić się z nią ostrożnie i chronić ją przed wszelkiego rodzaju uszkodzeniami w celu zachowania jej pełnej gotowości do pomiarów.

2. Budowa

Benzynowa lampa wskaźnikowa składa się z następujących zasadniczych zespołów /rys. 1 , 2/

- garnka kompletnego / 1 /
- cylindra szklanego / 7 /
- zapalnika krzemieniowego / 2 /
- koszy drucianych / 5 i 6 / /siatek/
- klatki lampy z osłoną / 3 i 4 /.

Zbiornik lampy wypełniony jest watą, nasyconą benzyną wg PN/C-95021. Uzupełnienie zbiornika benzyną odbywa się po wykręceniu korka / 3 /. Szczelność korka po wkręceniu zapewnia uszczelka skórzana / 9 /. W garnku kompletnym umieszczony jest ruchomo zapalnik krzemieniowy / 2 /. Cylinder szklany / 7 / osadzony jest na uszczelkach klin-gerytowych / 13 /. Na górnej płaszczyźnie cylindra poprzez uszczelkę osadzone są kosze druciane / 5 i 6 /. Sztynnego złączenia wszystkich części lampy dokonuje się poprzez skręcenie i samoczynne zamknięcie zamkiem magnetycznym pierścienia zamykającego klatki lampy z nagwintowanym korpusem garnka kompletnego. Dopływ powietrza do palącej się lampy oraz wydalenie produktów spalania odbywa się wyłącznie przez kosze druciane. Zastosowanie w lampie dwóch koszy zewnętrz- nego / 6 / i wewnętrznego / 5 / ma na celu uniemożliwienie wydostania się płomienia na zewnątrz lampy. Ośłona służy do ochrony płomienia lampy benzynowej przed zdmuchnięciem, w prądzie powietrza o prędkości powyżej 6 m/sek.

3. Dane techniczne

- zakres wskazań stężeń CO_2	3 ÷ 5%
- zakres wskazań zawartości O_2	18 ÷ 16%
- pojemność zbiornika na benzynę	0,1 dm ³
- czas świecenia po całkowitym napełnieniu zbiornika	12 h
- masa lampy / z pustym zbiornikiem /	1,5 kg
- benzyna wg PN/C-95021	
- maksymalna wysokość / w stanie wiszącym /	410 mm
- wysokość / z opuszczonym hakiem /	275 mm
- średnica	92 mm

4. Sposób użytkowania lampy

4.1. Pobieranie lampy

Użytkownik pobiera z lampowni benzynową lampę wskaźnikową zaświeconą.

Użytkownik przy pobieraniu lampy obowiązany jest sprawdzić:

- czy lampa jest dobrze zamknięta na zamek magnetyczny,
  - czy cylinder szklany jest czysty i sztywno osadzony w lampie,
  - czy cylinder nie posiada pęknięć lub wyszczerbień, zwłaszcza na obrzeżach oraz czy należycie przylega do uszczelki
  - czy kosze druciane są czyste i nie posiadają uszkodzeń, oraz czy nie są pokryte rdzą,
  - czy zapalnik i śruba regulująca wysokość płomienia działają sprawnie,
  - czy lampa wykazuje szczelność w przyrządzie kontrolnym.
- W przypadku stwierdzenia jakiegokolwiek usterki, obowiązkiem użytkownika jest zwrócić lampę wadliwą i żądać innej-dobrej.

4.2. Dokonywanie pomiaru CO_2 i O_2

Dwutlenek węgla jako cięższy od powietrza gromadzi się w dolnej części wyrobiska.

Wykrywanie CO_2 należy przeprowadzać „normalnym” płomieniem lampy opuszczając powoli lampę wskaźnikową od około połowy wysokości wyrobiska aż do samego spagu.

Przez „normalny” płomień rozumie się płomień, który sięga $\frac{3}{4}$ wysokości cylindra szklanego, /górna kreska dla cylindrów skalowanych/ przy czym regulację wysokości płomienia należy przeprowadzać zawsze w świeżym prądzie powietrza.

Zakres pomiaru CO_2 lampą wskaźnikową wynosi około 3 - 5% CO_2 przy czym jeżeli badane powietrze zawiera około 3% CO_2 lampa wskaźnikowa świeci słabym płomieniem i kopci, a przy 4 do 5% CO_2 lampa wskaźnikowa gaśnie.

Wykrycie określonej zawartości CO_2 w badanym powietrzu jest równocześnie stwierdzeniem, że powietrze zawiera odpowiednio mniej tlenu.

Jeżeli w czasie badania powietrza na zawartość CO_2 lampa wskaźnikowa zgaśnie, należy bezwzględnie opuścić jak najszybciej miejsce zagrożone i zakrzyżować dostęp, gdyż powietrze w miejscu badanym jest ubogie w tlen i zawiera go co najwyżej 16 - 17%.

Podczas dokonywania pomiaru należy obserwować zachowanie płomienia lampy. Wydłużanie się płomienia świadczy o obecności metanu w miejscu pomiaru. W takim przypadku należy zaprzestać pomiarów lampą benzynową, opuścić ją i zgasić płomień.

Zaszenie lampy przeprowadza się przy pomocy pokrętła regulującego wielkość płomienia.

U w a g a:

W każdym miejscu pracy, w którym może występować dwutlenek węgla należy przestrzegać zasady, aby lampa wskaźnikowa była zawieszona przy spągu.

Obowiązkiem użytkownika jest co pewien czas sprawdzać zachowanie się płomienia.

Użytkownik benzynowej lampy wskaźnikowej ma obowiązek natychmiastowego powiadomienia osób dozoru o wszystkich wynikach pomiaru CO_2 z dokładnym wskazaniem miejsc zagrażających bezpieczeństwu pracy i ruchu.

4.3. Oddawanie lamp

Użytkownik lampy benzynowej obowiązany jest bezpośrednio po wyjeździe z dołu kopalni zwrócić do lampowni zaświeconą lampę. Każdy użytkownik obowiązany jest również zgłosić odbierającemu lampę o ewentualnych uszkodzeniach lub innych niedociągnięciach w działaniu lampy, stwierdzonych w czasie jej użytkowania.

4.4. Uwagi dotyczące użytkowania lamp

Dla przypomnienia podaje się poniżej najistotniejsze obowiązujące wskazania i przeciwwskazania dotyczące użytkowania benzynowych lamp wskaźnikowych w kopalniach.

1. Lamp wskaźnikowych mogą używać osoby, które zostały przeszkolone i otrzymały pisemne zezwolenie od inżyniera wentylacji.

W polach gazowych II, III, IV kategorii zagrożenia metanowego szczegółowy zakres i zasady stosowania benzynowych lamp wskaźnikowych ustala kierownik ruchu zakładu.

2. Osoby uprawnione do wykonywania pomiarów lampą benzynową, powinny wykonywać swe prace w miejscach ustalonych przez Kierownika robót górniczych. Wyniki pomiarów powinny być wpisane na tablicach kontrolnych.

- 2 -

Dostęp do miejsc zagrożonych powinien być zagrodzony.

3. Zapalenie lampy na dole w przypadku jej zgaśnięcia jest dopuszczalne tylko w przedzie świeżego powietrza.
4. Benzynowej lampy wskaźnikowej nie wolno używać:
  - do normalnego oświetlania
  - w czasie prowadzenia akcji pożarowej w strefie zagrożenia pożarowego
  - w miejscach przypuszczalnego występowania metanu.
5. Zapalanej lampy nie wolno pozostawiać bez opieki.
6. Lampę należy nosić w położeniu pionowym i nie wolno nią wykonywać żadnych gwałtownych ruchów.
7. Lamp wskaźnikowych nie wolno przybliżać do cylindru lotni powietrznych.
8. Niedozwolone jest otwieranie lamp na dole kopalni.
9. Nie wolno zapalać jakichkolwiek przedmiotów od siatki lampy.
10. Nie wolno gasić lampy przez dmuchanie poprzez siatkę względnie pod cylinder.

5. Naprawa

Niżej podano wykaz napraw wykonywanych przez osoby uprawnione /przeszkolone/ w Resortowym Ośrodku Doskonalenia i Doskonalenia Kadr MłE w Chorzowie Batorym/ tj. personelu lampiarni kopalnianych w zakresie benzynowych lamp wskaźnikowych:

- naprawa osłony tzn. wyprostowania wszelkich wgnieceń,
- prostowanie oraz powtórne mocowanie podstawników, dolnych i górnych,
- mocowanie w denku lampy wyrwanego uszka z hakiem nośnym,
- oblutowanie miejsca połączenia korpusu nagwintowanego z garnkiem lampy,
- przyspawanie punktowe oderwanych ramek na tabliczkę numerową daszka i garnka lampy;

- oblutowanie guzika tulejki do nastawienia knota oraz rurki przewodniczej trzpienia obrotowego zapalnika krzemieniowego,
- nitowanie płaskiej sprężyny mocującej zapalnik krzemieniowy w garnku kompletnym.

Kontrola w/w napraw powinna być przeprowadzana przez osoby odpowiadające za stan techniczny lamp.

6. Zaświadczenie

Każdy egzemplarz benzynowej lampy wskaźnikowej typu LB-1a jest zaopatrzony w następujące dokumenty:

- a/ zaświadczenie fabryczne
- b/ instrukcję obsługi /w ilościach uzgodnionych z odbiorcą/.

7. Zespoły i części wymienne

Lp.	Nazwa zespołu	Póz.na rys.	Nr zespołu	Ilość szt./tyr.
1.	Zapalnik kompl.	2	LB1a-06-00	1
2.	Siatka wewnętrzna	5 lub 5a	71.284 lub LB1a-04-00	1
3.	Siatka zewnętrzna	6 lub 6a	71.285 lub LB1a-05-00	1
4.	Rurka knotowa	16	LB1a-01-03 , LB1a-01 09	1

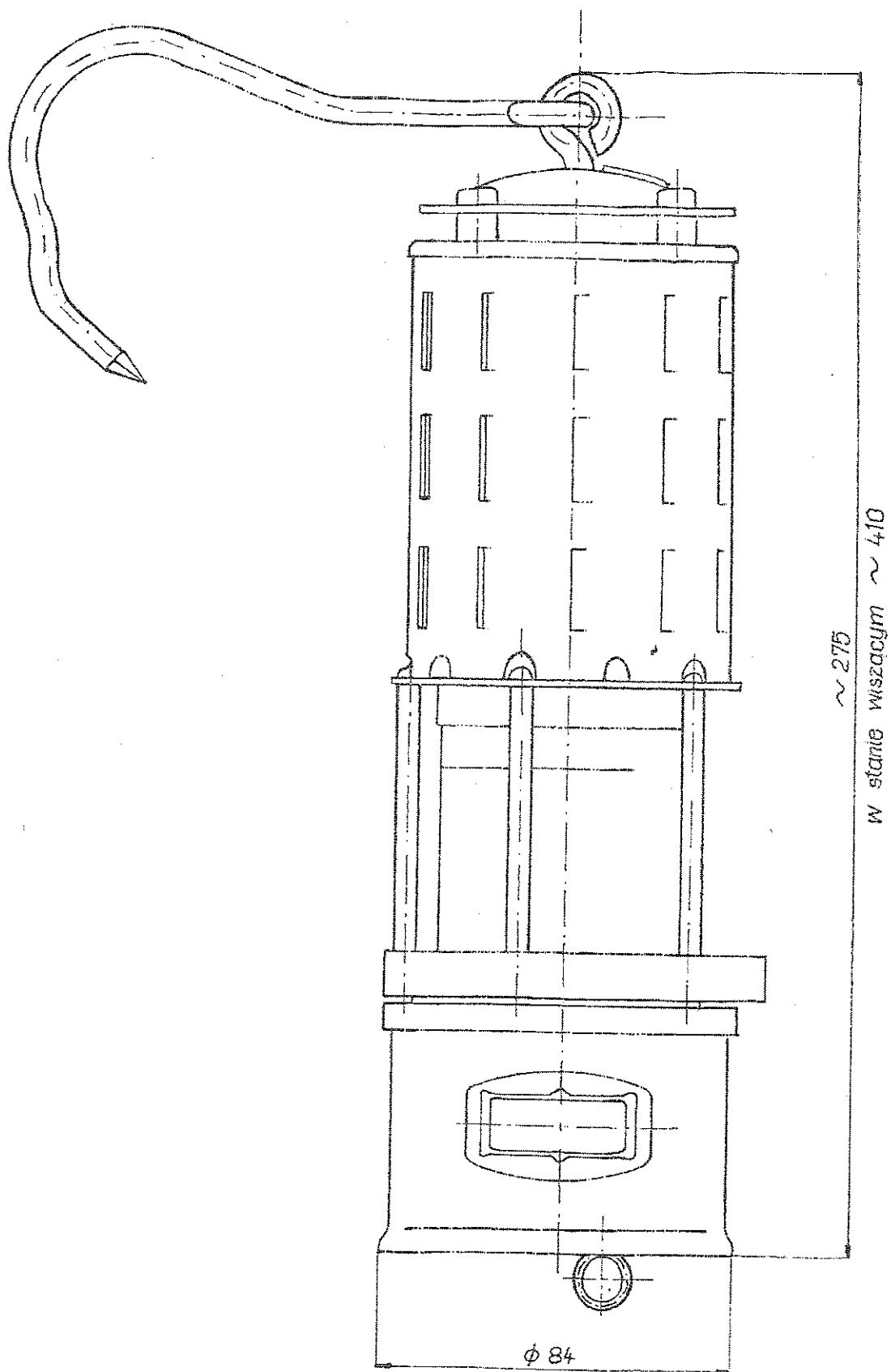
Lp. Nazwa części	Poz. na rys.	Nr części	Ilość szt./typ.
1. Cylinder szklany	-	LB1a-02-34	1
2. Uszczelka klingerytowa	13	LB1a-02-35	2
3. Korek gwintowany	3	LB1a-02-07	1
4. Uszczelka skórzana	9	LB1a-02-07	1
5. Zasuwka knotowa	15	LB1a-02-10	1
6. Sprężyna zamka	-	LB1a-03A-05	1
7. Łatyczka zamka	10	LB1a-03A-07	1
8. Ważek kółka ciernego	14	LB1a-06-03	1
9. Sprężyna nap. kółka ciernego	-	LB1a-06-04	1
10. Kółko ciernie	11	LB1a-06-05	1
11. Sprężyna do krzemienia	-	LB1a-06-08	1
12. Sprężyna do czopika zap.	-	LB1a-06-08	1
13. Uszko zapalnika	12	LB1a-06-10	1
14. Osłona	3	13.384	1
15. Knot bawełniany okrągły	-	LB1a-01-10	1
16. Krzemień gazobezpieczny	-	LB1a-06-06	1
17. Śruba do nastaw. knotu	-	LB1a-01-06	1
18. Wuzik do nastaw. knotu	-	LB1a-01-07	1
19. Trzpień obrotowy	-	LB1a-06-02	1
20. Sprężyna zapalnika	-	LB1a-06-12	1

Wyszczególnione wyżej zespoły i części mogą być wymienione na nowe jeżeli zostały wykonane przez uprawnionego producenta, tzn. Zakład Telomechaniki Górniczej „ELEKTRO-SPAL”-Gieszyń ul. Stawowe 71.

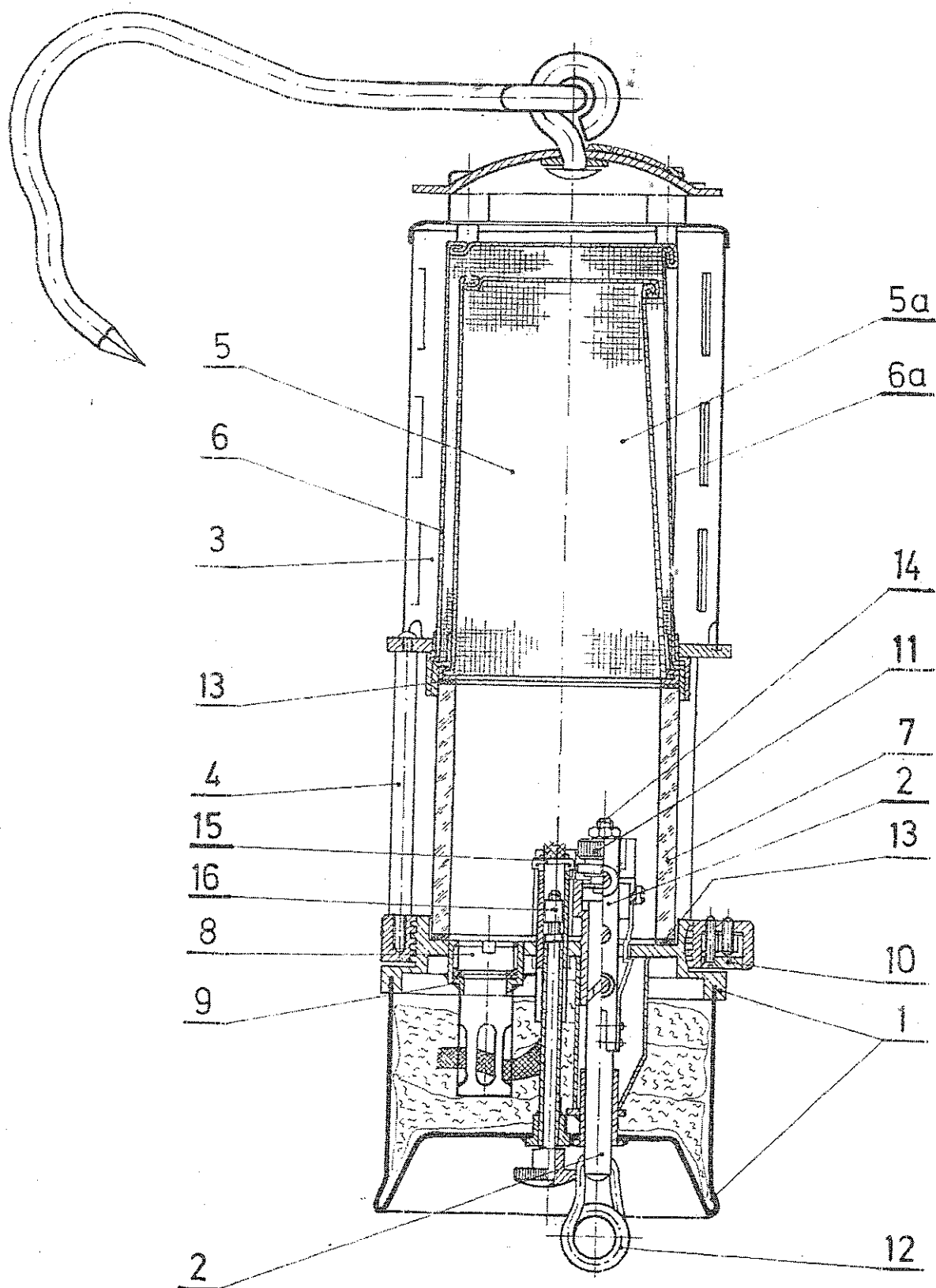
Dorabianie we własnym zakresie jakiegokolwiek części i zespołów lampy benzynowej jest bezwzględnie zakazane.

Pó wymienianie jakiegokolwiek zespołu lub części kompletna lampa musi być dokładnie sprawdzona na szczelność przez osobę odpowiedzialną za stan techniczny lampy.

K O N E C

RYS. 1

RYS 2

5

6

7

8

9

10

1

2

3

4

